

Fons de l'Arxiu de la Corona d'Aragó

Salades

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: C/ Almogàvers, 77. 08018 BARCELONA

Coordenades:

Latitud: 42.228771576051905
Longitud: 1.7349493852208477
UTM Est (X): 395607
UTM Nord (Y): 4675951

Classificació

Número de fitxa 08190 - 42
Àmbit: Patrimoni documental
Tipologia Fons documental
Estil / època: Medieval Modern
Segle XIII-XVIII
Estat de conservació Bo
Protecció Legal i física
Tipus de protecció: BCIN
Observacions protecció: Llei 9/1993, de 30 de setembre, del Patrimoni Cultural Català, Disposició addicional primera, 4 "Es declara d'interès nacional la documentació recollida en l'Arxiu de la Corona d'Aragó"
Data aprovació: dl., 11/10/1993 - 12:00
Accés Restringit
Ús actual: Científic
Titularitat Pública
Titular: Ministerio de Educación y Cultura. C/ Almogàvers, 77. 08018 BARCELONA
Autoria de la fitxa Cortés Elía, M^a del Agua
Data de registre de la fitxa: ds., 15/12/2007 - 01:00

Descripció

A l'ACA es conserva el fons dels Barons de Pinós, classificat en dos sub-fons: "diversos locals Bagà"; i "notarials sèrie Bagà". DIVERSOS LOCALES BAGÀ: Està dividit en quatre seccions: parroquial (volums i lligalls de segle XVI a XIX, inclou llibres sacramentals des del segle XVI), municipal (volums i lligalls segles XV-XIX), notarial de la parròquia (volums i lligalls segles XVII-XVIII) i diversos (Lligalls segles XIV-XVII). A més hi ha un fons amb 62 pergamins des del segle XIV. El fons NOTARIALS BAGÀ: hi ha llibres notariais i llibres municipals (inclou manuals i llibres notariais públics i eclesiàstics, llibres consolia i clavariat des del segle XV, llibres de comptes i actes del consell de la vila des del XVI, 13 volums de la cort del batlle, 9 volums de contingut judicial). En tractar-se de part de l'arxiu dels Barons de Pinós i Mataplana, propietaris de Saldes des del segle XIII al XVI, quan va passar a mans dels Ducs d'Alba, de manera que hi ha documentació vària referent a Saldes en aquest arxiu. Es conserva també el registre matriu del document de la carta de població de Feners, document original desaparegut del 1289, al fons notarial de Bagà, Manual III, foli 48.

Història

El fons de Bagà dipositat a l'Arxiu de la Corona d'Aragó procedeix dels antics Arxius municipal i parroquial de la Vila de Bagà. Des del segle XIV es troben anotacions destinades a mantenir els papers en bon estat, i al segle XVII es prenen disposicions per a la seva protecció i conservació. Durant les guerres dels segles XVII i XVIII es va perdre part de l'arxiu, principalment per un incendi l'any 1753 al temple. També les Guerres Carlines van afectar i van provocar la desaparició d'alguns llibres, així com durant la Guerra Civil del 1936-39. A partir del 1908, Mn. Joan Serra i Vilaró, comissionat a Bagà de l'Institut d'Estudis Catalans per tal de recuperar i inventariar l'arxiu, va realitzar una important tasca donant a conèixer l'arxiu amb la publicació de les "Baronies de Pinós i Mataplana" (SERRA VILARÓ). Amb l'estroncament de la línia dels Pinós al segle XVI, l'arxiu va ser repartit entre les diferents branques de la família, així quedà repartida una part entre els Alba (a Sevilla) i els Medinacelli (a Madrid), amb una petita part a l'arxiu del marquès de Barberà. En iniciar-se la Guerra Civil Espanyola l'any 1936, la Generalitat Republicana va organitzar un servei de protecció al patrimoni documental dirigit per Agustí Durà i Sampere, director de l'Arxiu Històric de la ciutat de Barcelona. Es va gestionar el trasllat de l'arxiu de Bagà per acollir-se al servei de protecció, essent traslladada una part a l'edifici de Ca l'Ardiaca de Barcelona, una altra a la Santa Cova de Manresa, i una altra part a Viladrau, seus de dipòsit del servei d'arxius. El 21 de gener de 1938 els documents dipositats a Manresa van ser traslladats al convent de Pedralbes on es trobaven els documents que s'havien dipositat a Ca l'Ardiaca a l'inici de la guerra. En finalitzar la guerra la documentació va ser traslladada a Ca l'Ardiaca, seu de l'Arxiu de la Corona d'Aragó. En no ser reclamada la documentació per l'Ajuntament de Bagà en els terminis previstos, aquesta ha estat a l'Arxiu des de llavors. Actualment aquest és el fons local més important dipositat a l'Arxiu de la Corona d'Aragó, tot i que manquen 25 volums dels 211 que va inventariar Serra Vilaró, i dels que es desconeix la localització.

Bibliografia

FONT, J.M. (1969). Cartas de población y franquicia de cataluña. CSIC, Madrid-Barcelona. Pàgs. 518-519.
SERRA VILARÓ, J. (1908). Missió històrica a l'Arxiu de Bagà. Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans.
Barcelona. SERRA VILARÓ, J. (1930). Baronies de Pinós i Mataplana. Investigació als seus arxius. 3 vols.
Reedició de 1989 del Centre d'Estudis Baganesos. UDINA, F. (1986). Guia històrica y descriptiva del
Archivo de la Corona de Aragón. Ministerio de Cultura. Dirección General de Bellas Artes y Archivos.